

به نام خداوند بخشنده و مهربان

گنج پنهان

(ادبیات و فرهنگ عامه هرمود صحرای باغ)

(لارستان فارس)

سکینه پرنیان

انتشارات تیرگان

سرشناسه: پرنیان، سکینه
عنوان و نام پدیدآور: گنج پنهان (ادبیات و فرهنگ عامه هرمود صحرای باغ
(لارستان فارس)) نویسنده سکینه پرنیان.
مشخصات نشر: تهران: تیرگان، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۱۹۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۲۴-۲۳۶-۴

وضعیت فهرست نویسی: قیفا

موضوع: فرهنگ عامه -- ایران -- هرمود

موضوع: ادبیات عامه ایرانی -- هرمود

رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ ۴ پ ۸۶۹۷/۵ PIR

رده بندی دیویی: ۳۹۸/۳۰۹۵۵۶۳۵۲

شماره کتابشناسی ملی: ۴۶۲۹۷۴۲

انتشارات تیرگان

تهران، صندوق پستی: ۱۱۴-۱۱۸۵، ت: ۸۸۸۱۳۰۵۹ و ۹۱۲۶۱۱۱۵۱۲

Email: tati_pub@yahoo.com, www.tirganpub.com

گنج پنهان

(ادبیات و فرهنگ عامه هرمود، صحرای باغ)

(لارستان فارس)

مؤلف: سکینه پرنیان

طراح جلد: مریم میرحسینی مطلق صفحه آرایی: احسان عربا

لیتوگرافی صدف • چاپ خانه صدف • صحافی صدف

نوبت چاپ نخست: ۱۳۹۶ • شمارگان ۵۰۰ نسخه

شماره نشر ۴۴۷

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۲۴-۲۳۶-۴

قیمت ۱۷۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۷	 مقدمه
۹	 فصل اول: کلیات - ملاحظات نظری
۱۰	 تعاریف فرهنگ عامه
۱۲	 پشینۀ گردآوری فرهنگ عامه
۱۷	 فصل دوم: عناصر ادبیات در منطقه هرمود لارستان
۱۸	 پیش درآمد
۲۹	 دو بیت‌هایی از زنان کنار آس می‌خوانده‌اند
۳۲	 ابیاتی از حمد شاهر که با گویش لاری همانندی دارد
۳۴	 معما و چیستار
۳۹	 اصطلاحات، کنایات و زبان عامه
۴۸	 دعاها و نفرین‌ها
۵۲	 گپ‌شو، افسانه‌ها و حکایات
۵۸	 حکایت و ضرب‌المثل
۷۵	 فصل سوم: عناصر فرهنگ عامه
۷۶	 آداب و رسوم محلی
۹۰	 رسم عروسی در قدیم‌ترها
۹۷	 مرگ و سوگواری
۱۰۰	 سایر آداب و رسوم
۱۰۷	 بازی‌ها و سرگرمی‌ها
۱۱۷	 بازی‌های رایج همگانی
۱۱۹	 بازی‌های متروک شده
۱۲۸	 ایام هفته و باورهای عامه
۱۳۴	 سایر ایام هفته
۱۴۳	 خیرات و نذورات و صدقات

۱۴۹		رمضان در هرمود
۱۵۳		طب و طبابت
۱۵۹		برگه (آب انبار)
۱۶۵		غذاها و خوراکی های محلی
۱۸۷		وسایل آرایش قدیم
۱۹۳		کتاب نما

www.ketab.ir

مقدمه:

در این روزها دیگر گمان نمی‌رود سخن گفتن در باب لزوم گردآوری فرهنگ عامه و پیش‌گیری از تباه شدن و از میان رفتن این شاخه عظیم درخت تناور فرهنگ و هنر مردم ایران موردی داشته باشد. بیست سال پیش و شاید حتی ده سال پیش چنین گفتاری ممکن بود مؤثر واقع شود و گروهی از علاقه‌مندان به ادب و فرهنگ را در این کار رهنمون شود. اما امروز دستگاه‌های متعدد، مرکز مردم‌شناسی وزارت فرهنگ و هنر، دستگاه رادیو تلویزیون ملی ایران و برخی سازمان‌های دیگر از روی شغل و علاقه به این شغل می‌پردازند و گروهی جوانان بی‌سرمه در دور افتاده‌ترین نقاط کشور یا به دست یاری ایشان برمی‌خیزند و یا خود در حاشیای امکانات و مقدرات خویش قدمی در این راه برمی‌دارند و هر روز که می‌گذرد، شاهد انتشار اثری تازه در این زمینه هستیم و این خود با نهایت مسرت‌نسل آن است که کوشش گذشتگان و پیشگامان در این راه مؤثر افتاده و جماعتی را در این میدان به تلاش و تکاپو واداشته است. آهنگ این فعالیت نیز خوش‌بخنده‌ری در افزونی دارد و آینده بهتری را نوید می‌دهد. از سوی دیگر اگر اندکی پیش‌تر، قدیم قلمرو فرهنگ عامه را عرصه‌ای سخت گسترده و پهناور می‌یابیم که در پهنای زمان و مکان گسترده است. برخی سنت‌ها هنوز در میان ما متداول است که بررسی زمان آغاز آن را نمی‌دانیم و یقین داریم که برخی از آن‌ها بسیار قدیمی است و ده‌ها سال دور پیش از تاریخ می‌پیوندد. تاریخ برخی دیگر را نیز به درستی می‌توان تعیین کرد.

پژوهش‌هایی که در موضوع فرهنگ مردم صورت می‌گیرد گاهی به شکل مونوگرافی است که مجموعه‌ای از عناصر فولکلوریک یک روستا یا بخش یا منطقه‌ای را شامل می‌شود و یا به صورت بررسی‌های عمیق، یک عنصر فرهنگی را مورد کنکاش قرار می‌دهد.

امروزه تغییرات اجتماعی در جامعه سرعت بسیاری دارد. تغییرات ناگهانی همچون انقلاب، در مسائل اجتماعی، فرهنگی و ارزشی جامعه دگرگونی بسیاری بوجود می‌آورد و یا ورود تکنولوژی و فناوری‌ها و ارتباطات و مهاجرت‌ها، فرهنگ‌های بومی و محلی را از بین می‌برد و روابط و مناسبات جدیدی را بر فرهنگ جامعه حاکم می‌کند. مطالعاتی که در زمینه فرهنگ عامه صورت می‌گیرد، نوعی بازنمایی جامعه فرهنگی گذشته است که نسلی را که در آن زندگی کرده‌اند و بخشی از آن همچنان در زندگی فعلی‌مان تداوم دارد. از این‌جمله همانطور که مطالعه این پژوهش‌ها ما را با فرهنگ مردمان آشنا می‌کند تداوم این پژوهش‌ها منابع مکتوب و جالبی را برای آیندگان به میراث خواهد گذاشت.